

Forró nyár, hidegháború: ki meddig bírja pénzzel a hatalmi játszmát? – Szigorú üzenetek a világ 15 vezető think tankjének nyári írásaiból

Horváth Eszter, Szepesi Balázs – 2026. október

A világ vezető think tankjeinek nyári elemzéseit áttekintve egyre inkább a hidegháborús logika szervezi a világ sorsáról való gondolkozást. Az igazi kérdés nem az, hogy melyik fronton ki fog nyerni, és nem is az, hogy ki épít erősebb mesterséges intelligenciát - hanem az, hogy ki bírja leginkább pénzzel, türelemmel.

Hat éve indult a VilágVevő, azóta a vezető kutatóintézetek tanulmányaiból folyamatosan a bizonytalanság és a feszültségek növekedésének üzenete áll össze. [Repedezik a régi világ, együtt kell élni a bajjal](#), széttöredezőben a multilaterális világrend és még mindig [befelé megyünk a viharba](#), aminek ki tudja mikor lesz vége.

2026 nyarán sem találtunk mást a világ 15 vezető kutatóintézetének 164 anyagát átnézve. A fő témák a következők:

- **Nemzetközi viszonyok** - nagyhatalmi pozícióépítés, fegyverkezés
- **Technológia** - mesterséges intelligencia, technológia generálta veszélyek
- **Gazdaság** - befektetések és állami feladatok finanszírozása, kereskedelempolitika
- **Társadalom** - humán tőke, életminőség, esélyegyenlőség
- **Fenntarthatóság** - energiaátállás, erőforrásbiztonság, kibocsátáskereskedelem.

Az öt téma viharai között két fő motívum rajzolódik ki a nyári elemzések alapján.

1. Hidegháborús logikába áll össze a nagyhatalmak versengése.
2. A beruházásokkal kapcsolatos feszültségek nőnek.

Forró nyár, hidegháború

Idén nyáron az elemzésekben és a közgondolkodásban a hidegháború több meghatározó témája is megjelent. A világ tömbökre szakad, a fegyverkezési verseny erősödik, készülnek az új szuperfegyverek, és a nagyhatalmak fókuszált, limitált konfliktusokban kószolgtatják egymást.

A világ töredezik

- A nemzetek egyre inkább fegyverként használják a kereskedelempolitikát. ([Bruegel](#))
- A globálisan összefonódott világ országai függetlenednének egymástól: visszaesnek a külföldi működőtőke-befektetések, és a segélyezésben is egyre több a stratégiai érdek. ([Bruegel](#), [ORF](#))

A világ harcra készül

- A költségvetések és beruházások hatalmas fizikai és infrastrukturális fegyverkezési versenyről árulkodnak. ([Heritage](#), [Heritage](#))
- Az erőforrásbiztonság kérdése, akárcsak a hidegháború éveiben, ismét égetővé vált – legyen szó olajról, energiáról vagy ritkaföldfémekről. ([Bruegel](#), [ORF](#), [Konrad Adenauer Stiftung](#))

A világ veszélyes szuperfegyveren dolgozik

- A generatív AI-hoz vezető út a hidegháborús nukleáris fegyverkezési versenyhez hasonlít. ([RAND](#))
- A tudomány képes lehet majd olyan molekulákat („tüköréletet”) létrehozni, amelyek kijátszadják az immunrendszert, eddig precedens nélküli globális fenyegetést jelentve. ([RAND](#)) Ez a hidegháborús időszak biológiai és vegyi fegyverkezésére emlékeztet.

A nagyhatalmak fókuszált konfliktusokat és proxyháborúkat vívnak

- A tengeri szorosok és nemzetközi vizek ellenőrzésének joga ugyancsak parázs vita tárgyát képezi. ([Heritage](#), [Heritage](#), [ORF](#))
- Burjánzik a szervezett bűnözés. A hidegháborúban a titkosszolgálatok a rivális blokk destabilizálására vagy saját műveleteik finanszírozására gyakran működtek együtt bűnszervezetekkel – az USA szerint ma is ez történik például a kínai fentanyl-kereskedelem esetében. ([RAND](#))

„Aki a háborúból akar élni, annak adnia is kell valamit a háborúnak.” – mondja Kurácsi mama Bertolt Brecht darabjában. A háború most is megköveteli, ami neki jár, a nagyhatalmi rivalizálás a direkt katonai kiadásokon túl három szinten jelent költségeket:

- Az új hidegháború kényszerűen felgyorsított fejlődéssel jár együtt. Ennek legmarkánsabb területe a mesterséges intelligencia, ahol az USA mindent megtesz, hogy a kínaiaknál hamarabb alkossa meg a további hegemonia zálogának tartott általános mesterséges intelligenciát (AGI).
- A kereskedelmi kapcsolatok ritkulása üzleti lehetőségek elvesztésével jár, és nagyobb függetlenséget követel az országoktól. A függetlenség előfeltétele pedig az ellátási láncok átstrukturálása, valamint a természeti erőforrásokhoz – energiához, ritkaföldfémekhez és vízhez – való hozzáférés biztosítása.
- A természeti erőforrások feletti ellenőrzésért folyó küzdelem pedig komoly konfliktusokat generál (például a Hormuzi-szorosban). Ezek a konfliktusok egyrészt megdrágítják és bizonytalanná teszik a beszerzést, másrészt szükségessé teszik a stratégiai érdekérvényesítő

képességek erősítését és a tartalékok, alternatív beszerzési utak kiépítését – ami ugyancsak sokba kerül.

A világ vezetőinek törékeny egyensúlyt kell fenntartaniuk: egyszerre kell úgy részt venniük a játszmában, hogy ne maradjanak le, de közben óvatossnak lenni, nehogy elmérgesedjen a helyzet.

Légifeltöltés alatt az amerikai légierő felújított B-52-es bombázója – Fotó: defensenews.com

A pénz beszél

A pénz beszél, és ritkán hazudik – a tőke áramlásának szemügyre vétele segít feltérképezni, melyek is a legkomolyabb feszültségek. A három nyári hónap beruházásokkal kapcsolatos jelentései a működőtőke (FDI) áramlásának nehézségeire, a katonai képességeket erősítő beruházásokra és a társadalmi, fenntarthatósági kihívások fejlesztési igényeire fókuszálnak.

A működő tőke áramlása akadozik

- A kereskedelmi korlátozások és a politikai bizonytalanság jelentősen és tartósan csökkentik az FDI áramlását. ([Bruegel](#))
- India az Európával kötött szabadkereskedelmi megállapodás ellenére sem képes gyártási FDI-t bevonni, noha erre lenne a legnagyobb szüksége. ([Bruegel](#))

A katonai képességek erősítése beruházásokat igényel

- Európának a geopolitikai válságokat lehetőségként kihasználva fel kell gyorsítania az iparpolitikai és védelmi beruházásokat. ([French Institute of International Relations](#))
- A geopolitikai változások és az AI iránti növekvő igény miatt a kormányok a félvezetőgyártási kapacitások hazatelepítéséért versenyeznek. ([McKinsey](#))
- Kínai állami és magánszereplők egyre nagyobb mértékben vásárolnak termőföldeket és agráripari cégeket az amerikai katonai bázisok közelében. ([Heritage](#))
- Peking nagyszabású infrastrukturális hitelekkel és diplomáciai eszközökkel igyekszik stratégiai hídfőállást kiépíteni Kelet-Timoron. ([Heritage](#))
- A NATO-tagállamoknak kötelezettséget kell vállalniuk arra, hogy a GDP 1,5%-át katonai mobilitást (is) szolgáló kettős infrastruktúra fejlesztésére költik. ([Heritage](#))
- Az USA felpörgetné a hazai hajógyártást és a kereskedelmi tengerészetet – békeidőben kereskedelem, háborúban tengerészet. ([Heritage](#))

A humán tőke fejlesztése, a társadalmi kihívások kezelése

- Sokkal több természettudósra és mérnökre van szükség az USA-ban az űrverseny miatt ([RAND Corporation](#))
- A hiányszakmák miatt a szakképzés fejlesztésére van szükség ([Heritage](#))
- A döntéshozóknak forrásokat kell átcsoportosítaniuk a városi hűtési infrastruktúrára, a passzív védelemre és a hőséghez való alkalmazkodásra ([Economist](#))
-

A fenntarthatósági kihívások komoly fejlesztéseket indukálnak

- Az acélipar átalakulóban van a fenntarthatósági célok és a geopolitikai feszültségek miatt, elmozdulva a hagyományos nagyvolvasztóktól az elektromos ívkemencék felé. ([McKinsey](#))
- Kína globális vezető a megújuló technológiák gyártásában és a tiszta energia előállításában. ([Bruegel](#))
-

A [McKinsey Global Institute](#) átfogó elemzése szerint a beruházások Európában megtorpantak, az USA-ban a technológiára összpontosulnak, Kína pedig – legalábbis volumenben – messze elhúzott. A termelő szektorokban (gépfelszerelés, elektronika és alapvető gyártóipar) jelentős Kína előnye a beruházásokban. Az USA beruházási aktivitása pedig az információs és kommunikációs technológiák illetve a pénzügyi szektor terén erős. Az EU-nak korábban az autóiparban és a szakmai szolgáltatásokban (professional services) volt előnye, és bár még mindig vonz befektetéseket ezekben a szektorokban, Kína az előbbiben, az USA az utóbbiban előzte le.

A Bruegel intézet elemzései az [európai tőkepiac gyengeségeire](#), a [bankok túlszabályozottságára](#) hívják fel a figyelmet, az Európai Központi Banknak [hitelfortfoliója leépítését javasolja](#).

Több dologra, több pénz kellene. A hatalmi és katonai feladatok, a gazdaság versenyképességéhez szükséges fejlesztések, a társadalmi, fenntarthatósági költségigények küzdenek egymással a forrásokért.

A Zagnmu gát a Kínában Yarlung Zangbo , Indiában pedig Brahmaputra nevű folyón – Forrás: globaltimes.cn

A hidegháború kemény pozícióharca végül arról szól, ki bírja tovább finanszírozással. Ha a versenyképesség erősítésére nem jut elég pénz, nincs növekedés, szűkül a felhasználható jövedelmek köre. Pedig aki nem tudja tartani a licitet, annak ki kell szállnia a játékból. A hidegháború generálta feladatok finanszírozásának elmaradása globális pozíciógyengülést okozhat, ami a szűkös erőforrásokhoz való hozzáférés elvesztésével, a nemzetközi konfliktusokból eredő veszteségek növekedésével járhat – mind a versengő nagyhatalmak, mind a magukat hozzájuk képest pozicionáló középhatalmak számára. Aki versenyben akar maradni, annak mindkét szempontra költenie kell. Azonban, ha a társadalmi és fenntarthatósági célok szorulnak háttérbe, az rövid távon politikai problémákhoz, hosszú távon az államba vetett bizalom és az intézményrendszer megroppanásához vezethet.

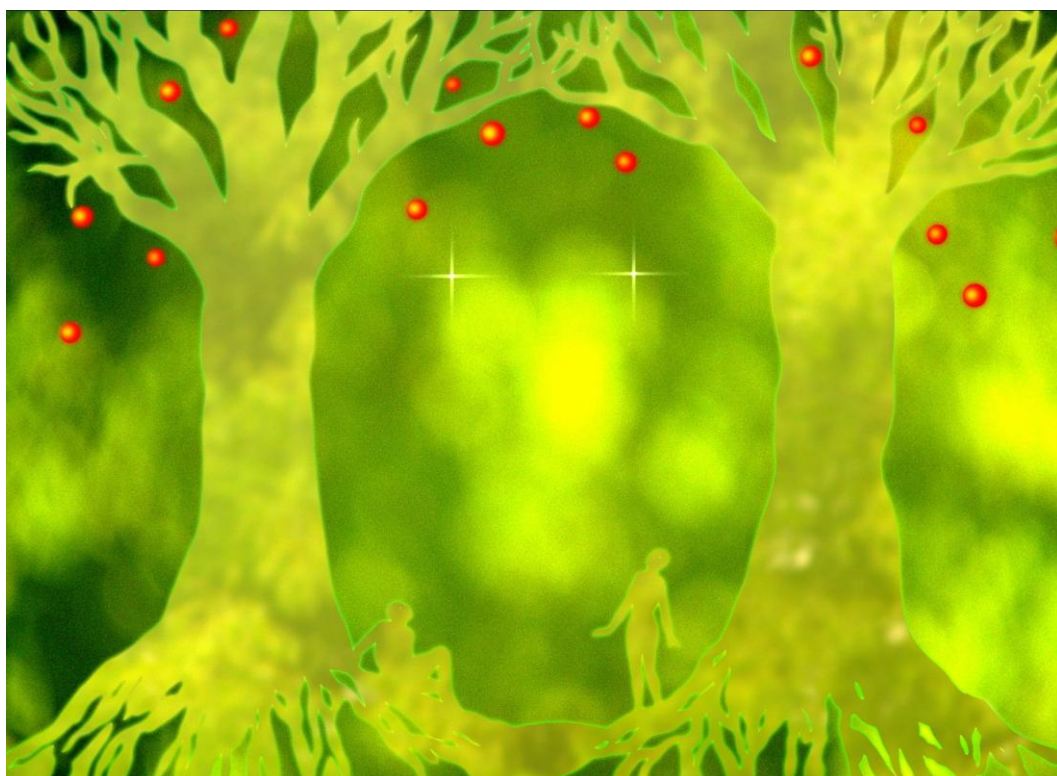
Győzelem, döntetlen vagy örök harc?

Az előző hidegháború több mint negyven évig tartott, végül a szovjet birodalom nem bírta erőforrásokkal, gyorsan és békésen feladta a küzdelmet. Most is lehetséges, hogy az USA vezette nyugati világ vagy Kína hirtelen megnyeri a játékot. Azé lesz a diadal, aki sikeresen zárja ki ellenfelét valamilyen kulcsfontosságú erőforrás eléréséből, előbb hozza működésbe a fejlődési versenyt örökre eldöntő szupertechnológiát vagy összeomlást okozó túlköltekezésbe tudja hajszolni ellenfelét.

Évekig, évtizedekig is eltarthat, mire eldőli ez a játszma. Lezárulnak az aktuális háborúk és új konfliktusok kerülnek a középpontba. Véget ér az AI fölényért folytatott verseny, az űr meghódítása vagy az élővilág formálása lesz az új feladat. Eldől az energiáért, ritkafémekért folyó küzdelem, felváltja a fojtogató rivalizálás a vízáért vagy ma még nem is létező online javakért. Csillapodnak az aktuális társadalmi feszültségek, mások lépnek a helyükbe. A nagyhatalmak pedig egymásba kapaszkodva küzdenek tovább.

Persze az is lehet, hogy a világ vezetői belátják, hogy jobb kiegyezni egy tisztességes döntetlenben. Kiderül, hogy nem érhető el a perdöntő technológiai fölény, nem tudják elzárni egymás energia- és nyersanyagellátását, nem képesek csődbe hajtani egymást. A két óriás békét köt: eldöntik, miben legyen kétpólusú a világ, hol indulhat el újra a világszintű kereskedelem, együttműködés.

Reméljük, sőt azon érdemes gondolkozni, hogyan jöhet valami derűsebb szín majd az ember tragédiájában.

Az ember tragédiája – Forrás: Jankovics Marcell filmje